

Виконання рішень європейського суду з прав людини

Кириченко Ю.І., старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС

Воробей В.М., студент ННПП НАВС

Порядок виконання рішень ЄСПЛ регулюється Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (надалі – Закон), Законом України «Про виконавче провадження», іншими нормативно-правовими актами з урахуванням особливостей, що передбачені Законом. Відповідно до ст. 1 Закону виконанням Рішення є: виплата Стягувачеві (Заявникові) відшкодування та вжиття додаткових заходів індивідуального характеру; вжиття заходів загального характеру.

Органом представництва, відповідальним за координацію виконання рішень ЄСПЛ, відповідно до Постанови Кабінету міністрів України № 784 від 31 травня 2006 р. «Про заходи реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», визнано Міністерство юстиції України, а саме Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини та його Секретаріат.

У випадку порушення строку виконання рішення ЄСПЛ Державна виконавча служба повідомляє про причини такої затримки Секретаріат.[1]

Однак в Україні з виконанням рішень ЄСПЛ є ряд проблем. 95% рішень Європейського суду не виконуються Україною у повному обсязі. Щороку Європейський суд з прав людини приймає в середньому близько 60 рішень за зверненнями українців, повідомив голова Європейського суду Жан-Поль Коста. Це майже вісім відсотків від усієї кількості заяв, що надходять до Страсбурга. Причина невиконання рішень – це недостатність коштів в бюджеті взагалі, а отже і для того аби виконати рішення зі значними сумами компенсації з боку держави-України.

«Я періодично телефонюю в Мін'юст. У травні мені пояснили, що ситуація з грошима складна, але пообіцяли, що у вересні у них буде додаткове фінансування, і тоді борг погасять. Тепер кажуть, що з фінансуванням незрозуміло що, і немає впевненості, що в вересні щось виплатять», - цитує Михайло Сергєєв, представник компанії Прометей-2000, яка виграла позов до України 17 січня. «У зв'язку з тим що в нинішньому році ЄСПЛ прийняті рішення зі значними сумами компенсації, що не могло бути враховано при бюджетному плануванні на 2014 рік, коштів, що надходять на рахунок Мін'юсту, не вистачає для виплат за рішеннями ЄСПЛ», - повідомила прес-служба відомства.[2]

Однак необхідно зазначити, що на сьогодні затримуються компенсації не тільки по великих рішеннях. Приміром, в лютому ЄСПЛ виніс рішення по ще одному пакету справ проти України, проте за цими позовами Мін'юст не компенсував навіть дрібні суми, принаймні, частини позивачів. Більш того, виконавча служба в поточному році часто не виконує навіть ті рішення ЄСПЛ, які не вимагають прямих фінансових витрат, тобто не дбає про те, щоб надалі таких порушень більше не траплялося.

Проблема в тому, що Європейський суд не має важелів впливу, аби змусити Україну виконувати ці рішення. Суд лише вказує на недоліки української правової системи[5]. Найбільше, що може загрожувати державі, – це призупинення членства у Раді Європи за системні порушення. Але таких прецедентів ще не було.[3] Тим часом невиконання рішень Європейського суду з прав людини за нинішніх умов, на мою думку, лише шкодить іміджу України як правової держави.

Наступною проблемою є те, що зі ста відсотків звернень українців до Європейського суду лише 15 судді приймають до розгляду. Пояснюється це тим, що українцям бракує правової обізнаності і вони не знають, як саме має виглядати порядок звернення[4]. Громадяни мало поінформовані про юристів, які надають послуги з оформлення скарг до Європейського суду. А ще – є потреба у підвищенні рівня освіти правників у галузі європейської судової практики.

Отже, проблемами невиконання рішень ЄСПЛ є: -недостатність коштів в державному бюджеті;-відсутність важелів впливу на забезпечення виконання рішення з боку ЄСПЛ;-недостатня правова обізнаність громадян про порядок звернення до ЄСПЛ.

Шляхи вирішення:

1). посилення контролю з боку ЄСПЛ за виконанням його рішень державою-боржником шляхом розроблення механізму звітування про результат виконаного рішення; 2). введення у вищих навчальних закладах спецкурсів для правників у галузі європейської судової практики; 3). також більш точно розраховувати у бюджеті кошти для виконання рішень ЄСПЛ на кожен поточний рік.

Список використаних джерел:

1. Процедура виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні у частині виплати справедливої сатисфакції [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.i-law.kiev.ua/?p=1098>

2. Украина не выполняет решения Европейского суда по правам человека [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://korrespondent.net/ukraine/politics/1586497-ukraina-ne-vypolnyaet-resheniya-evropejskogo-suda-po-pravam-cheloveka>

3. 95% рішень Європейського суду не виконуються Україною на повну, - омбудсмен [Електронний ресурс]. – Режим доступу: *Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.*

4. Голодницький Э. Судится по-европейски: Как обжаловать проигранное дело в Европейском суде по правам человека: [Вивчення судового розгляду у Європейських судах (безкоштовність процесу), рекомендації щодо вибору суду, справи які входять до компетенції суду] // Власть и политика. - 2005. - 28 янв. - 3 февр. (№ 4). - С.11.

5. Ліщина І. Регулювання реалізації рішень Європейського суду з прав людини // Право України. - 2001. - № 5. - С.42-43

Проблеми процесуального забезпечення функцій обвинувачення та захисту у змагальному кримінальному процесі

Корчук Т.В., магістрант Вінницького інституту Університету «Україна»
Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Безносок А.М.*

Змагальне кримінальне провадження – це принципово нове явище у правовій дійсності України, обумовлене формуванням її як правової держави, утвердженням міжнародних демократичних стандартів побудови кримінального провадження [1, 83].